

Kvar går Moldova - kva med oss?

Det hjelper lite å vera stor i ord,
men usynleg i handling.

Hjelp Moldova kan sjå tilbake på meir enn 20 aktive og spennande år i Moldova. Første tida var arbeidet rein naudhjelp. Siste 12 åra har innsatsen dreia seg mest om synshjelp.

I løpet av desse åra har Hjelp Moldova bygt opp eit nasjonalt kompetansesenter for synshemma. Med Hans Bjørn Bakkeieig og Tatiana Ghidirimshi i spissen har 8000 menneske fått hjelp.

Det kommande året planlegg vi å slutføra kompetansegevande kurs for samtlege augelegar i landet. Alle poliklinikkar og sjukehus får nytt og moderne basisutstyr for dignostisering av synshemma. I samarbeid med det medisinske universitetet i Chisinau, Norges Optikarforbund og Brian Holden Vision Institute etablerer vi den utdanningsbiten moldovske augelegar manglar for å kunne hjelpe synshemma pasientar.

Hjelp Moldova har soleis bygt opp eit nasjonalt system for integrering og rehabilitering av synshemma. Dette er ein viktig bit av moldovsk infrastruktur og demokratisering. Etter parlamentsvalet tidleg i desember har den splitte nasjonen så vidt fleirtal for å halda fram vegen mot Europa. Då må Moldova visa i praksis at menneskerettane og rettane til borgarar med ulike handicap vert tekne i vare.

Derfor er det viktig at Moldova straks inkluderer prosjektet for synshemma i landet sin nasjonale helseplan. Det har Hjelp Moldova kjempa for i lang, lang tid. No har vi tru på å lukkast. Den utløysande faktoren ser ut til å kunna ligga i samarbeidet det norske helsedepartementet har innleia med det moldovske helsedepartementet.

Det er i så fall i tolvt time. Om ikkje moldovske styresmakter no sjølv tek ansvar, vil Hjelp Moldova måtta vurdera å trappa ned arbeidet. Det ville vera tragisk for dei mange i landet som sårt treng den assistansen og det nettverket vi har bygt opp over lang tid.

La oss vona at dei som styrer landet frametter ser verdien av arbeidet vårt, og at dei er i stand til sjølv å ta ansvar for innbyggjarane sine.

Nok ein gong må vi få takka alles støttespelarane våre. Engasjementet elevar og lærarar ved dei vidaregåande skulane viser, er uvurderleg. Prosjektstøtte frå Utanriksdepartementet, pengegåvene frå Grieg Foundation, samt omfattande støtte frå enkeltpersonar, bedrifter og organisasjonar like så.

Mottoet "Frå hand til hand, frå hjarte til hjarte" gjeld i høgste grad framleis.

Det gjev oss mot og styrke i arbeidet vidare.

Kåre Ness

Fantastisk elevinnsats for Moldova

Stor takk til elevar og lærarar ved skulane som gir solidaritetsdagen sin til Hjelp Moldova: Os vidaregåande skule, Os Gymnas, Fusa vidaregåande skule og Langhaugen vidaregående skole i Bergen. I tillegg har Bamble vidaregående skole i Telemark gjort ein stor innsats. På årsbasis jobbar omlag 1000 elevar inn rundt 400.000 kroner! Halvparten av midlane i år går til fullføringa av tilbygget ved Barnehage nr 74 i Chisinau. Dermed kan dei handicappa borna få verdfull trenin og stimulering i splitter nye og godt utstyrtte lokale. Ein draum går i oppfylling!

Elevar og lærarar frå Fusa vgs, Os vgs og Os gymnas på Mor og barn-sjukehuset i Chisinau i oktober 2014. Vert for besøket er overlege Gregori; nr to frå venstre bak.
(Foto: Åse Hundvin)

Gruppa frå Langhaugen vgs med studentar på Ion Crianga universitetet. Fremst til høgre sit Galina Gradinari, vert og avdelingsleiar ved universitetet og samarbeidspartner for Hjelp Moldova i 20 år.
(Foto: Tonje Stølsnes Faanes)

Borna i Nr 74 gler seg storleg til nybygget er ferdig. Det same gjer personalet og foreldra. Tidlegare er sanitærromma på nr 74 rehabilitera ved hjelp av midlar frå Spelhaugen dagsenter i Fyllingsdalen.

På bildet ein del av ungeflokken saman med Heine Oen, ekspert på synshjelpemiddel, som viser video på mobiltelefonen sin. Bakerst står Stela som er nestleiar i barnehagen.

Nest etter det norske utanriksdepartementet er dei vidaregåande skulane viktigaste samarbeidspartnarane for Hjelp Moldova. Det er pengar frå solidaritetsarbeidet som gjer at tilbygget ved nr 74 no vert sluttført. Det står jubelen i taket. Dei veit knapt nok korleis dei skal få takka.

Hans Bjørn Bakkeieig skryt uhemma av engasjementet ungdommene viser. Skulane seier at for dei er det svært viktig å få nærbekanta med dei prosjekta dei engasjerer seg i. Det har dei fått ved at elevar og lærarar har reist til Moldova der dei med eigne øye får sjå kva pengane går til.

I Moldova har elevar og lærarar fått innsyn i kva arbeidet med og for synshemma går ut på. Dei har gjesta Synssenteret, vore i kvinnefengselet

Rusca og sett på synsutredninga av fangane, og vore på heimebesøk hjå familar som får støtte. Besøket på barnehage nr 74 gjorde eit stort inntrykk, og stimulerte sterkt til å stå på for å sikra at den nye avdelinga kunne ferdiggjera.

Stort inntrykk gjorde også besøka på Ion Crianga universitet som utdanner lærarar. Her fekk dei nærbekanta med moldovske ungdommar, Dei fekk innsyn i korleis det er å vera student, og kva forhold studentane lever under.

Opplevingane var sterke både for ungdommar og lærarar. Gjennomgangstonen i etterkant var at jammen er vi heldig som bur i eit land som Norge!

Kåre Ness

